

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О КРЕДИТНОЈ АКТИВНОСТИ БАНАКА

Извештај за четврто тромесечје 2015. године

фебруар 2016.

Уводна напомена

Народна банка Србије је од 2014. године почела да спроводи анкету о кредитној активности банака. Циљ те анкете је унапређење анализе кретања на кредитном тржишту увидом у ставове представника банака о оствареним и очекиваним променама како на страни понуде кредита од стране банака, тако и на страни тражње приватног сектора за кредитима.

Анкета се састоји од десет питања која се односе на кредите привреди и становништву. Испитаници одговарају о промени кредитних стандарда¹, као и утицају фактора на њихову промену, затим о промени услова одобравања кредита, промени тражње за кредитима и утицају фактора на промену тражње.

У овом документу сумирани су резултати анкете спроведене од 1. до 12. јануара 2016. године. У анкети су исказани ставови банака о променама током четвртог тромесечја 2015. године и очекиваним променама на кредитном тржишту у првом тромесечју 2016. године. Од укупно 30 банака с дозволом за рад Народне банке Србије, учествовало је њих 28, што обезбеђује готово потпуну покривеност кредитног тржишта, јер учешће ових банака износи 99% билансне суме банкарског сектора. Резултати анкете су приказани у виду нето процената.

Нето проценат за одговоре о питањима о понуди кредита дефинисан је као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да су кредитни стандарди „знатно пооштрени“ и „донекле пооштрени“ и збира учешћа банака које су одговориле да су „знатно ублажени“ и „донекле ублажени“. Позитивна вредност нето процента указује на нето пооштравање, а негативна на нето ублажавање кредитних стандарда. Нето проценат за одговоре на питања о факторима дефинисан је као разлика између учешћа банака које су одговориле да је дати фактор допринео пооштравању и учешћа банака које су одговориле да је допринео ублажавању кредитних стандарда. Када је у питању тражња за кредитима, нето проценат је дефинисан као разлика између збира учешћа банака које су одговориле да је она „знатно повећана“ и „донекле повећана“ и збира процената банака које су одговориле да је „знатно смањена“ и „донекле смањена“. Према томе, позитивна вредност нето процента указује на нето повећање, а негативна на нето смањење тражње.

---

¹ Кредитни стандарди су писане и неписане интерне смернице или критеријуми који одражавају кредитну политику банке (нпр. приоритети у погледу врсте кредита, колатерала, сектора, региона и сл.).

САДРЖАЈ

РЕЗИМЕ	4
КРЕДИТИ ПРИВРЕДИ	5
КРЕДИТИ СТАНОВНИШТВУ	8

Резиме

Према оцени банака, у Т4 2015. је настављена релаксација кредитне политике. Такође, банке истичу и да је тражња за кредитима повећана у односу на претходно тромесечје, при чему и у Т1 2016. очекују даље ублажавање кредитних стандарда и додатни раст тражње за кредитима.

Кредитни стандарди су ублажени услед нижих трошкова извора за кредите и израженије конкуренције, што је резултирало смањењем цене новоодобрених кредита привреди и становништву током Т4 2015. Очекивања банака за Т1 2016. указују да је и у наредном периоду извесно даље смањење каматних маржи и провизија и накнада.

Током Т4 је додатно смањен број банака код којих перцепција будуће економске активности утиче на поштравање стандарда за кредите привреди, док за кредите становништву овај фактор више нема негативан утицај.

Раст тражње привреде за кредитима, према резултатима анкете, у највећој мери произилази из потреба за финансирањем обртних средстава, док пораст тражње становништва банке објашњавају потребом за рефинансирањем постојећих кредита. У Т1 2016. банке очекују и повећање тражње за стамбеним кредитима.

Кредити привреди

Банке су у Т4 2015. ублажиле стандарде за новоодобрене кредите привреди, чиме је током три узастопна тромесечја релаксирана кредитна политика банака. Ублажавање стандарда је подједнако било заступљено и код динарских и код девизних кредита. Кредитни стандарди су ублажени за кредите малим и средњим предузећима и великим предузећима, док су остали непромењени за кредите пољопривредницима. У наредном тромесечју банке очекују додатно ублажавање кредитних стандарда, изузев за кредите великим предузећима.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

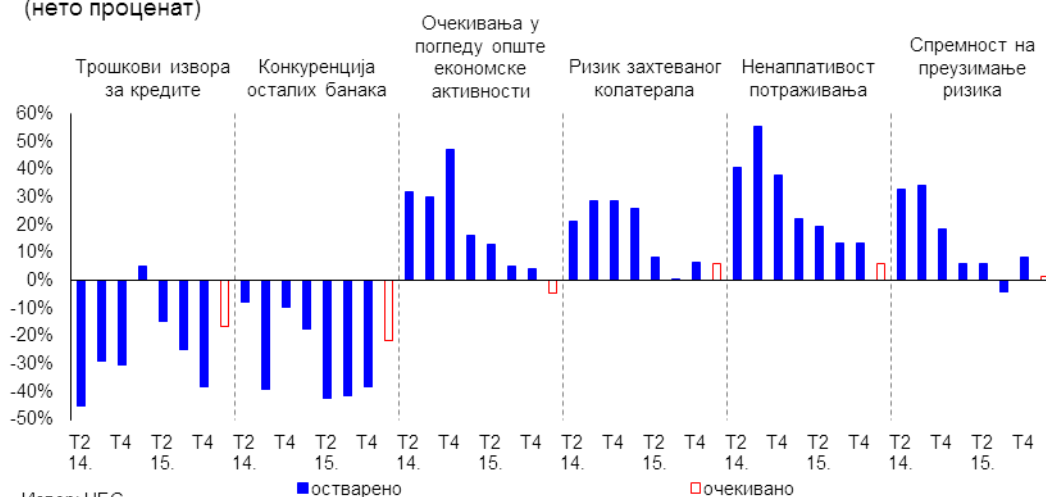
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Према мишљењу банака, ублажавање кредитних стандарда последица је нижих трошкова извора за кредите и израженије конкуренције. Са друге стране, у Т4 мањи број банака истиче да су фактори који се односе на перцепцију ризика, деловали су у правцу поштравања кредитних стандарда. У Т4 је додатно смањен број банака која имају негативна очекивања у погледу будуће економске активности, а која су пре годину дана била заступљена код скоро половине банкарског сектора.

Утицај фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

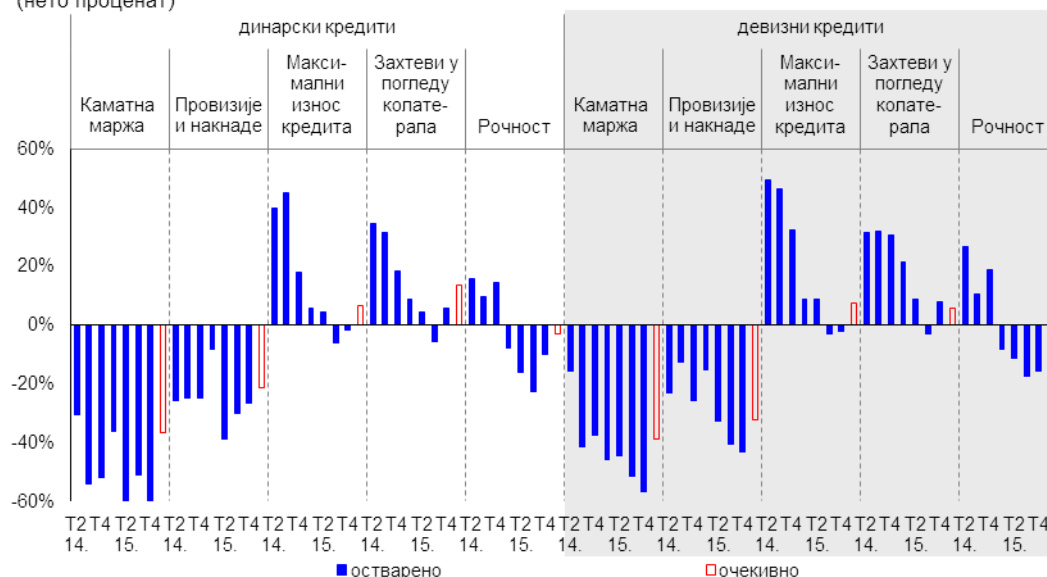
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштрљавању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Током Т4 већина банака је смањила каматне марже на динарске и девизне кредите привреди, тако да је и у Т4 настављен тренд смањења цене кредита који је присутан у претходне две године. Такође, провизије и накнаде су смањене код мањег броја банака. Код малог броја банака, повећан је највећи износ кредита, а повећана је и рачност кредита, док су захтеви у погледу колатерала поштрљени. Током Т1 2016, банке очекују даље смањење каматних маржи и провизија.

Промена услова за одобравање кредита и кредитних линија предузећима (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштрљавање услова, негативна на ублажавање услова.

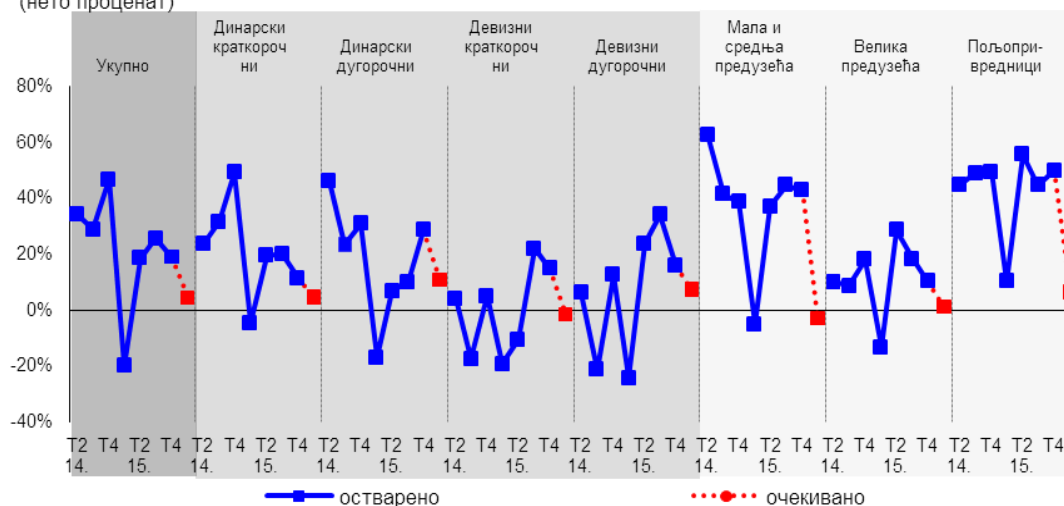
** На графиконима није приказан интезитет промене.

Према оцени банака, у Т4 је повећана тражња за кредитима, и то у већој мери за дугорочне у односу на краткорочне кредите. Мишљења банака указују да је тражња пре свега била вођена потребама предузећа за обртним средствима, док је у знатно мањој мери била заступљена потреба за рефинансирањем постојећих кредита.

Иако су мишљења банака подељена, преовладава оцена да ће и у Т1 2016. доћи до даљег раста тражње за кредитима, чему ће подједнако доприносити потреба за обртним средствима и потреба за рефинансирањем постојећих обавеза.

Промена тражње предузећа за кредитима

(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Утицај фактора на промену тражње предузећа за кредитима

(нето проценат)

Извор: НБС.

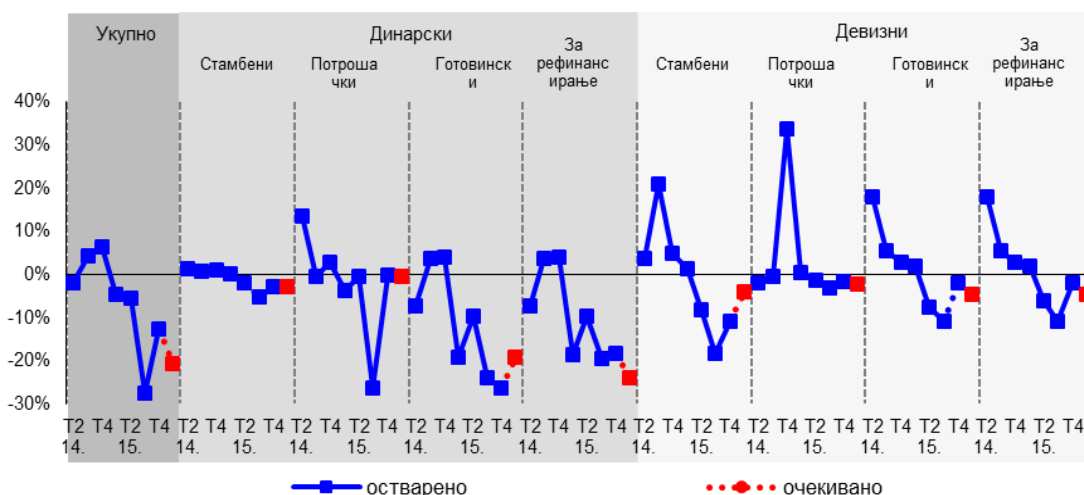
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Кредити становништву

Банке су током Т4 2015. ублажиле и кредитне стандарде за новоодобрене кредите становништву. Уколико се посматрају различити сегменти тржишта кредита, може се приметити да су стандарди ублажени за динарске готовинске и кредите за рефинансирање, као и за девизне стамбене кредите, док су стандарди остали непромењени за потрошачке кредите. Током Т1 2016. банке очекују даље ублажавање стандарда за готово све врсте кредита изузев за потрошачке кредите.

Промена кредитних стандарда у одобравању кредита становништву (нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на поштравање кредитних стандарда, негативна на ублажавање кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Слично као и код кредита привреди, кредитни стандарди за новоодобрене кредите становништву су ублажени не само услед смањења трошкова извора за кредите и израженије конкуренције, већ и због веће спремности на преузимање ризика. За разлику од претходних тромесечја када су очекивања у погледу будуће економске активности имала негативан утицај на кредитне стандарде, у Т4 је њихов утицај био неутралан. У правцу поштравања стандарда деловали су фактори који се односе на ненаплатива потраживања и изгледе на тржишту некретнина.

Утицај појединих фактора на промену кредитних стандарда у одобравању кредита и кредитних линија становништва

(нето проценат)

Извор: НБС.

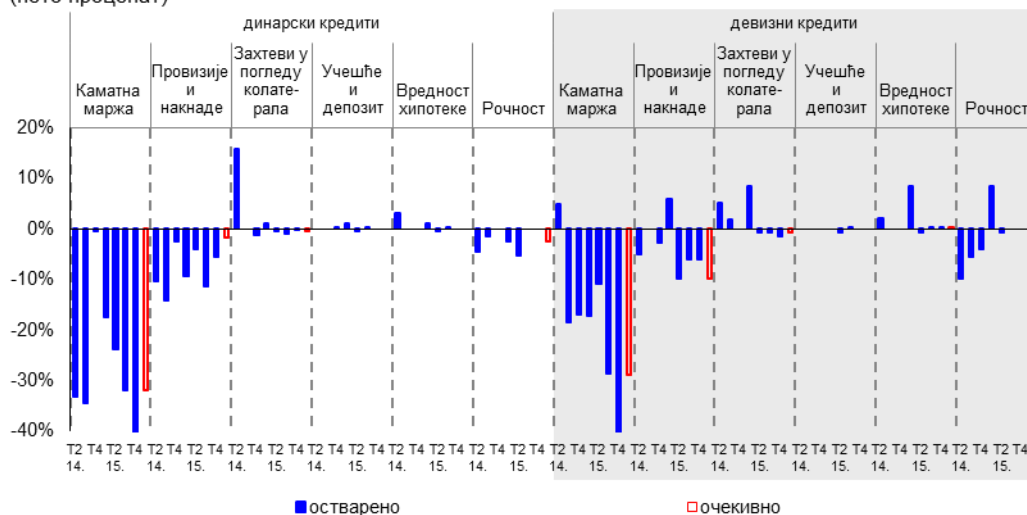
* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора поштравању кредитних стандарда, негативна на допринос датог фактора ублажавању кредитних стандарда.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Релаксација услова за новоодobreне кредите становништву се наставља током Т4 2015, пошто су смањене каматне марже и накнаде, док су остали услови који се односе на рочност, највећи износ кредита и вредност хипотеке остали непромењени. И у Т1 2016. банке очекују додатно смањење каматних маржи и провизија и накнада.

Промена услова за одобравање кредита становништву

(нето проценат)

Извор: НБС.

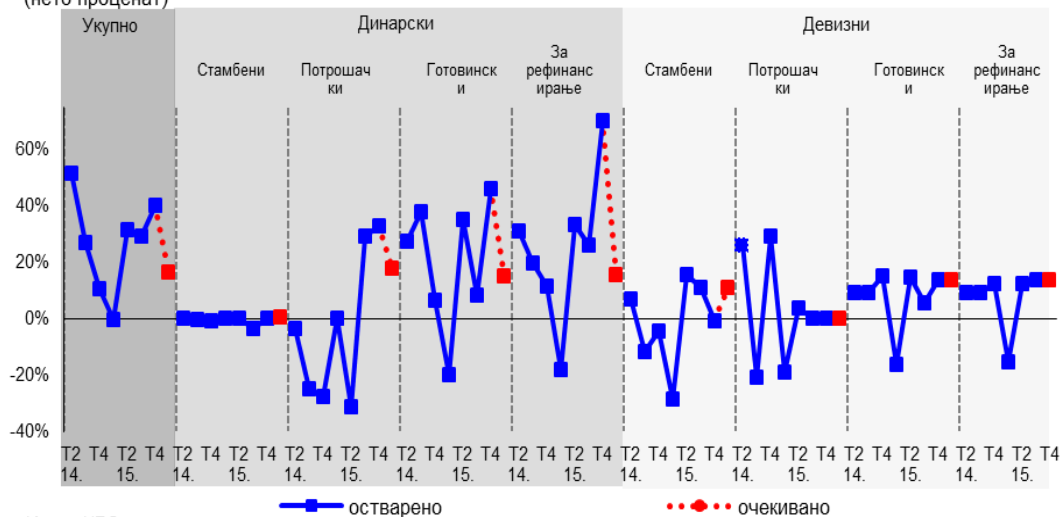
* Позитивна вредност указује на поштравање услова, негативна на ублажавање услова.

** На графиконима није приказан интезитет промене.

Према оцени банака, тражња становништва за кредитима је повећана током Т4 2015. Мишљења банака указују да је раст тражње првенствено последица потреба становништва за рефинансирањем постојећих кредита док су зараде, запосленост и изгледи на тржишту некретнина негативно деловали на тражњу. У Т1 нешто мањи број банака него у Т4 2015. очекује раст тражње становништва за кредитима - како за динарским готовинским и кредитима за рефинансирање, тако и за девизним стамбеним кредитима.

Промена тражње становништва за кредитима

(нето проценат)

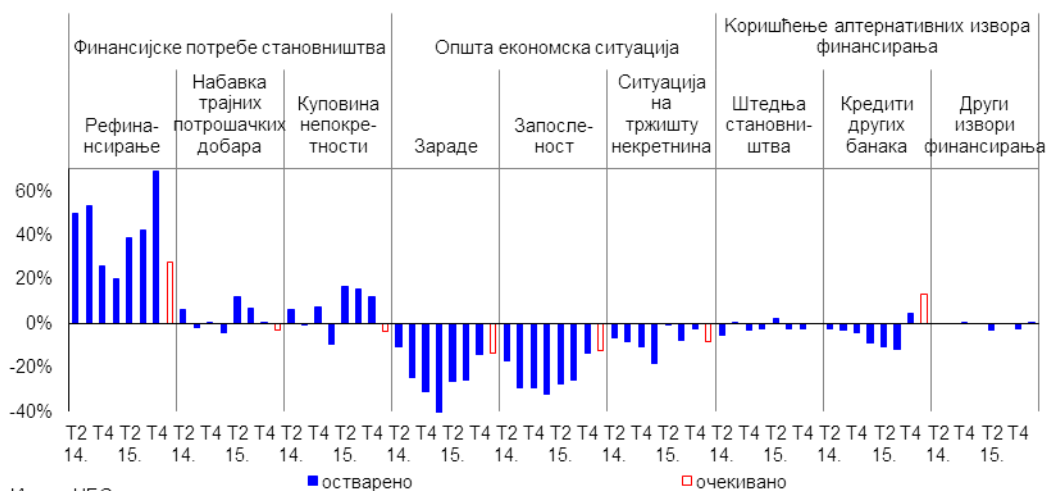
Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на повећање тражње, негативна на смањење тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.

Утицај фактора на промену тражње становништва за кредитима

(нето проценат)

Извор: НБС.

* Позитивна вредност указује на допринос датог фактора повећању тражње, негативна на допринос датог фактора смањењу тражње.

** На графиконима није приказан интензитет промене.